

اصول و مبانی بودجه‌ریزی دولتی

مؤلفان

دکتر رضا جوادیان

(عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین)

جواد اردستانی محمدی

www.ketab.ir

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۹

انتشارات دانشگاه
علوم انتظامی امین

اصول و مبانی بودجه‌ریزی دولتی

مؤلفان: رضا جوادیان، جواد اردستانی محمدی

ویراستار علمی: دکتر وحید رنگریز

چاپ یکم: زمستان ۱۳۹۹

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۴۷۰۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز تولید و چاپ معاونت آماد و پشتیبانی ناجا
نشانی: تهران، ابتدای بزرگراه شهید خرازی، خیابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه علوم انتظامی امین،

تلفن: ۴۸۹۳۱۲۹۳

هر نوع چاپ و انتشار بدون مجوز ناشر، پیگرد قانونی دارد

سرشناسه: جوادیان، رضا، ۱۳۴۶ -

عنوان و نام پدیدآور: اصول و مبانی بودجه‌ریزی دولتی / مؤلفان: رضا جوادیان، جواد اردستانی محمدی.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، انتشارات، ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ۱۷۰ ص. وضعیت فهرست نویسی: فیا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳۵۰۲-۹ یادداشت: مراحل یا گردش بودجه

موضوع: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران - بودجه

موضوع: Iran. Police -- Budget

موضوع: بودجه‌ریزی - ایران موضوع: Budget process -- Iran

شناسه افزوده: اردستانی محمدی، جواد، ۱۳۵۹ -

شناسه افزوده: دانشگاه علوم انتظامی امین. انتشارات

رده بندی کنگره: ۴/۲۱۵۴HJ رده بندی دیویی: ۳۵۲/۴۸۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۶۹۲۸۹

سخن ناشر

سرعت شتابان علم و فناوری همراه با گسترش روزافزون آن به خصوص علوم و فنون مرتبط با دانش پلیسی و به تبع آن، واگذاری مأموریت‌ها و وظایف جدید به افسران پلیس، ما را بر آن می‌دارد برای همراهی با کاروان رشد و توسعه، با نگاه نوین و عالمانه به این مقوله نگرسته و در این رهگذر از اندوخته‌های علمی اندیشمندان و صاحب‌نظران بهره‌مند شویم.

در قرن حاضر که عصر دانایی و اصالت دانش می‌باشد، حوزه علوم تخصصی پلیس توانسته است به تناسب نیازهای فراوان بشری و ارتقای توقعات و انتظارات انسانی، گام‌های اساسی برداشته و به پیشرفت‌های زیادی نائل آید. دانشگاه علوم انتظامی به‌عنوان تنها مؤسسه آموزش عالی تربیت افسران پلیس در نظام مقدس جمهوری اسلامی و همچنین مرکز ثقل دانش، بینش و مهارت در علوم پلیسی با دارا بودن دانشکده‌های تخصصی مربوط، وظیفه آموزش و تربیت افسران متخصص را برعهده دارد.

این دانشگاه علاوه بر بهره‌گیری از دانش موجود در دنیا، به تناسب و اقتضای بومی، با استفاده از نظرات حوزه‌های تخصصی پلیس، دست به تولید دانش زده و با تدوین و تألیف منابع آموزشی مورد نیاز، خلاهای علمی خود را پوشش می‌دهد.

دانشگاه علوم انتظامی با تقویت ادبیات و دانش انتظامی، زمینه‌های رشد و توسعه آموزش دانشجویان رسته‌های تخصصی را فراهم نموده است تا پاسخ‌گوی نیازها و انتظارات روزافزون جامعه در حوزه علوم پلیسی باشد. کتابی که پیش روی شما خواننده گرامی قرار دارد، حاصل همین ایده بوده و به دانشجویان عزیز دانشگاه علوم انتظامی، همکاران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به حوزه علوم پلیسی تقدیم می‌شود و انتظار می‌رود که با ارائه نظرات اصلاحی خود معاونت آموزش دانشگاه را در راستای ارتقاء و بهبود کیفی کتاب یاری کنند.

فصل اول: کلیات، تعاریف، اصول و مفاهیم	۱۱
مقدمه	۱۱
تعریف بودجه	۱۲
تعریف قانونی بودجه	۱۳
تاریخ تحول بودجه‌ریزی در ایران	۱۴
فلسفه وجودی بودجه	۱۵
اهمیت بودجه	۱۶
ارتباط بودجه با حسابداری	۱۷
بودجه و اقتصاد	۱۸
خط بودجه	۱۹
انتقال خط بودجه	۲۰
اصول بودجه	۲۱
۱. اصل سالانه‌بودن بودجه	۲۱
۲. اصل تعادل بودجه	۲۲
۳. اصل وحدت بودجه	۲۲
۴. اصل کاملیت یا جامعیت بودجه	۲۳
۵. اصل شمولیت یا تفصیل بودجه	۲۴
۶. اصل تخصیص و عدم تخصیص بودجه	۲۴
۷. اصل انعطاف‌پذیری	۲۵
۸. اصل تحدیدی‌بودن هزینه‌ها	۲۶
۹. اصل تخمینی‌بودن درآمدها	۲۷
۱۰. اصل تنظیم بودجه بر مبنای عملیات	۲۸
۱۱. اصل تقدم درآمد بر مخارج	۲۸
۱۲. اصل تفکیک هزینه‌های مستمر از غیرمستمر	۲۸
سؤال‌های پایان فصل	۲۹
فصل دوم: مراحل یا گردش بودجه	۳۱
مراحل گردش بودجه در ایران	۳۱

۳۲	تهیه و تنظیم و پیشنهاد بودجه
۳۴	چگونگی تهیه و تنظیم لایحه بودجه در یک نگاه
۳۷	مراحل تصویب بودجه
۳۷	کمیسیون‌های تخصصی بودجه
۳۸	جزئیات تصویب بودجه
۴۰	مرحله اجرای بودجه
۴۱	الف) ابلاغ بودجه
۴۲	ب) امضا و مبادله موافقت‌نامه طرح‌ها و فعالیت‌ها
۴۴	ج) تخصیص اعتبار
۴۵	د) اجرای تفصیلی بودجه (مصرف اعتبار)
۴۶	نظارت بر بودجه
۴۷	انواع نظارت
۴۷	۱. نظارت و کنترل قوه مجریه (نظارت درونی)
۴۸	۲. نظارت و کنترل قوه مقننه (نظارت بیرونی)
۵۰	سؤال‌های پایان فصل
۵۱	فصل سوم: بودجه در ناجا
۵۱	بودجه در ناجا
۵۲	سازمان‌های مرتبط با بودجه ناجا
۵۲	سازمان برنامه و بودجه
۵۳	وزارت کشور
۵۳	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۵۴	ستاد کل نیروهای مسلح
۵۵	دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر
۵۵	استانداری‌ها
۵۶	دیوان محاسبات
۵۶	حوزه‌های درون‌سازمانی اصلی متولی بودجه ناجا
۵۷	الف) حوزه‌های پشتیبانی
۵۷	معاونت نیروی انسانی
۵۷	امور مالی و ذی‌حسابی

۵۸	 معاونت مهندسی
۵۸	 معاونت فاوا
۵۸	 معاونت آماد و پشتیبانی
۵۹	 معاونت تربیت و آموزش
۵۹	 معاونت طرح و برنامه و بودجه
۶۰	 (ب) حوزه‌های مأموریتی
۶۰	 پلیس اطلاعات و امنیت عمومی
۶۰	 پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات
۶۰	 معاونت اجتماعی
۶۱	 پلیس راهور
۶۱	 پلیس پیشگیری
۶۱	 فرماندهی یگان‌های ویژه
۶۱	 پلیس مبارزه با مواد مخدر
۶۱	 پلیس آگاهی
۶۲	 هوا ناجا
۶۲	 فراگرد بودجه در ناجا
۶۹	 سؤال‌های پایان فصل
۷۱	 فصل چهارم: روش‌های بودجه‌ریزی
۷۱	 روش‌های بودجه‌ریزی
۷۱	 ۱. روش‌های پیش‌بینی درآمد
۷۲	 ۱. ۱. روش‌های ماقبل سال آخر
۷۲	 ۱. ۲. روش حد متوسط‌ها (میانگین)
۷۲	 ۱. ۳. روش پیش‌بینی مستقیم (ارزیابی مستقیم)
۷۳	 ۱. ۴. روش سنجیده منظم یا سیستماتیک
۷۳	 ۱. ۵. روش پیش‌بینی قضاوتی
۷۳	 ۲. روش‌های برآورد هزینه
۷۳	 ۲. ۱. روش تنظیم بودجه متداول
۷۴	 مراحل تهیه و تنظیم بودجه متداول
۷۶	 ۲. ۲. بودجه‌ریزی افزایشی